

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 13 від “01” березня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання
Освітня програма	Облік і оподаткування
Спеціалізація	Облік і оподаткування
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	III/V
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета – формування у майбутніх фахівців систематизованого комплексу знань у сфері обліку і оподаткування, пов'язаних з впровадженням бюджетних систем, що дозволить удосконалити управління грошовими потоками суб'єктів господарювання, активами та пасивами з метою пошуку найоптимальнішого варіанту діяльності підприємства чи його окремих структурних підрозділів.

Завданнями курсу є:

- вивчення сутності та принципів фінансового планування;
- оволодіння методами фінансового планування;
- усвідомлення організації оперативного, поточного та перспективного фінансового планування на підприємстві;
- знання сутності та призначення бюджетування;
- визначення системи бюджетного управління на підприємстві;
- оволодіння методикою бюджетування на підприємстві;
- усвідомлення видів та особливостей розробки бюджетів на підприємстві;
- знання бюджетної організації та мотивації на підприємстві.

Вивчення даного курсу дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати: - економічний зміст, задачі та принципи фінансового планування;

- методи фінансового планування;
- особливості організації фінансового планування на підприємстві;
- систему бюджетного управління на підприємстві;
- методику бюджетування на підприємстві;
- організацію процесу бюджетування на підприємстві;
- особливості розробки бюджетів на підприємстві.

вміти: - визначати сутність та особливості фінансового планування на підприємстві;

- використовувати методи фінансового планування;
- вести організацію фінансового планування;
- визначати систему бюджетного управління на підприємстві;
- складати різні види бюджетів на підприємстві;
- володіти основами бюджетного планування на підприємстві;
- усвідомлювати сутність бюджетної організації та мотивації.

Компетентності

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач, використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної та інших наук для діагностики стану фінансових систем

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію облікового та управлінського характеру.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування, діяльності господарюючих суб'єктів виробничої та невиробничої сфер.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК13. Здатність планувати економічні процеси в сфері грошових, фінансових і кредитних відносин обґрунтовувати альтернативи прийняття управлінських рішень за всіма видами фінансової діяльності та рівнями фінансової безпеки.

Програмні результати навчання

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури, демонструвати розуміння особливостей організації фінансів підприємств, установ та організацій різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності. ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію, володіти базовими знаннями математичної, статистичної та управлінської сфер науки. ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; визначати місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної відповідальності підприємств, установ, організацій. ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сутність, становлення та розвиток фінансового планування на підприємстві.	Організація фінансового планування на підприємстві. Становлення фінансового планування в Україні в сучасних умовах. Бюджетування як функція фінансового контролінгу. Загальна схема бюджетування. Роль бюджетування у прийнятті управлінських рішень. Бюджетний період. Бюджетний цикл. Інфраструктура бюджетного процесу. Аналітичні, облікові, організаційні і програмно-технічні складові. Роль бюджетів у прийнятті фінансових рішень.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття
2.	Сутність та принципи бюджетування	Сутність та значення бюджету підприємства. Сутність та значення бюджету підприємства. Принципи бюджетування. Види і зміст фінансових планів.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття
3.	Методичні основи бюджетування на підприємстві.	Правила фінансування підприємств. Золоте правило фінансування. Золоте правило балансу. Правила збереження ліквідності. Правило вертикальної структури капіталу. Оптимізація структури капіталу та ефект фінансового лівериджу.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття
4.	Розробка організаційної та фінансової структури підприємства.	Складові бюджетування. Способи бюджетування. Визначення потреби підприємства в капіталі. Алгоритм розробки методичних основ бюджетування. Рекомендації по складанню бюджетів витрат центрів відповідальності на плановий рік. Розробка облікової політики підприємства. Основи управління за центрами відповідальності. Типи центрів відповідальності та їх характеристика. Формування	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття

		центрів фінансової відповідальності підприємства. Фінансова структура підприємства та її формування.	
5.	Розробка системи бюджетів.	Бюджетна структура підприємства. Формування бюджетної системи на підприємстві	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття
6.	Розробка операційних бюджетів підприємства.	Види операційних бюджетів та їх особливості. Бюджет продажів. Бюджет виробництва. Бюджет прямих витрат на матеріали. Бюджет прямих витрат на оплату праці. Бюджет амортизаційних відрахувань. Бюджет витрат на збут. Бюджет управлінських (загальноцехових) витрат. Бюджет податкових платежів. Бюджет виплат по фінансовій діяльності. Формування зведеного бюджету доходів і витрат.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття
7.	Зміст і технологія складання фінансових бюджетів.	Види фінансових бюджетів та принципи їхньої побудови. Планування прибутків і збитків Планування ліквідності. Бюджет руху грошових коштів. Прогноз руху грошових коштів (Cash-flow). Бюджет активів і пасивів (бюджет по балансовому листу). Планування показників балансу. Капітальний бюджет. Бюджетний контроль та аналіз відхилень. Організація фінансової роботи з виконання бюджетів.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття
8.	Відповідальність та мотивація в бюджетуванні	Взаємозв'язок основної мети підприємства за мотивації персоналу. Система матеріального стимулювання як інтегральна частина бюджетування. Показники преміювання працівників окремих підрозділів та підприємства.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття

4. Система оцінювання курсу.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	35
Самостійна робота	15
Індивідуальне заняття	-
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу.

Види навчальної роботи	Навчальні тижні															Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Лекції																-
Семінарські заняття	5		5		5		5		5		5	5		5		40
Самостійна робота		5											5			10
Індивідуальні заняття																-
Екзамен															50	50
Всього за тиждень	5	5	5	-	5	-	5	-	5	-	5	5	5	5	50	100

6. Ресурсне забезпечення.

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
1. Батрин Ю.Д. Бюджетное планирование деятельности промышленных предприятий // www.cis2000.ru	
2. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування.: навчальний посібник. – Львів: Компакт-ЛВ, 2005. – 312 с.	
3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Ольга, Ника-Центр, 2004. –656 с.	
4. Бутинець Ф.Ф. та ін.. Бухгалтерський управлінський облік. Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевські, Н.В. Герасимчук. Житомир: ЖІТІ, 2000. – 448 с.	
5. Васильев А.А. Бюджетирование промышленных предприятий [электронный ресурс] / А.А. Васильев // http://cis2000.ru/publish/ .	
6. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або як ефективно управляти фінансами. –Х.: Фактор, 2005. – 340 с.	
7. Мейтленд Иаин. Бюджетирование для нефинансовых менеджеров. - Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2002.	
8. Савчук В.П. Практическая энциклопедия. Финансовый менеджмент. – К.: Издательский дом “Максимум”, 2005. – 884 с.	
9. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.	
10. Фінансова діяльність підприємства: підручник / Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.	
11. Фінансовий менеджмент: підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред.. проф.. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 536 с.	
12. Фінансовий менеджмент: підручник / проф А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 536 с.	
13. Хруцкий В.Е., Сизова Т.В., Гамаюнов В.В. Внутрифирменное бюджетирование. Настольная книга по постановке финансового планирования. – М.: Финансы и статистика, 2002	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра обліку і оподаткування, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 гуманітарний корпус, 706 кабінет 76018 https://koia.pnu.edu.ua/
Викладач	Матковський Петро Єгорович
Контактна інформація викладача	petro.matkovskiy@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять	Пропуски практичних занять відпрацьовуються на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а (нб) округляється.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
Невідповідна поведінка під час заняття	-
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: https://www.coursera.org/

Викладач

П.Є. Матковський